

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2*

LEADERSHIP QUALITIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21 ST
CENTURY : A STUDY OF NAKLANG NETWORK OF EDUCATION
DEVELOPMENT CENTER , DIVISION 2, NONGBUALAMPHU PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ปฐมพร ศรีชมภู¹ และ กิจพิณัฐ อุสาโห²

Pathomporn Srichomphu¹ and Kitpinit Usaho²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻²Rachthani University, Thailand

Corresponding author E-mail: aui-aya1499@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ปีการศึกษา 2566 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ครูผู้สอน จำนวน 108 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 และเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.49$) 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน

* Received 13 November 2023; Revised 25 November 2023; Accepted 27 December 2023

ศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์ 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านชักนำจิตใจ โน้มน้าวใจ 5) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21, ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ
การศึกษานากลาง 2, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of leadership qualities of school administrators in the 21st 2) study the development strategies for leadership qualities of school administrators in the 21st, In the academic year 2023. The research samples were schools in the Naklang Network of Education Development Center, Division 2. The quantitative design used stratified random sampling with 108 teachers as the sample group. The qualitative design used purposive sampling with 9 school administrators as the sample group. The research tools included a questionnaire with a reliability coefficient of 0.96 and an interview protocol. The statistical analyses included percentages, means, standard deviations, Pearson's correlation coefficient, and content analysis.

The research findings revealed that: 1. The overall level of leadership qualities of school administrators in the 21st Was high (Mean = 4.28, SD = 0.49). 2.The development strategies for leadership qualities of school administrators in the 21st. Consisted of five aspects: 1) strategic management, 2) information technology, 3) interpersonal relations, 4) motivation and inspiration, and 5) interaction management.

Keywords : Leadership Qualities of School Administrators, 21st Century,
Naklang Network of Education Development Center,
Division 2, Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่สำหรับในศตวรรษที่ 21 ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติและสร้างแรงบันดาลใจในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา ออกแบบการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน ดังนั้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 4)

จากสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน พลังขับเคลื่อนเทคโนโลยียุคดิจิทัลส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อเด็กในศตวรรษที่ 21

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรและเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจวางแผนอำนวยการและมอบหมายงานในหน้าที่ กำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงขององค์กรครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องอาศัยภาวะผู้นำมาช่วยเสริมสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นขบวนการเข้ามามีอิทธิพลเหนือการทำงานของกลุ่มภายใต้สถานการณ์และช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานใช้ความพยายามทำงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ ย่อมนำพาสถานศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้แน่นอน (มฤตติ สวนดี, 2565 : 35)

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21

ต้องมีความความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกต้องอาศัยทักษะภาวะผู้นำ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มองเห็นภาพอนาคต และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2559 : 23) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยศึกษาตามความคิดเห็นของครูและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำใน ศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางการวิจัยทางการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสังเคราะห์งานวิจัยแบบวิธีปริทัศน์แบบพรรณนา (Narrative Review) เป็นการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอากลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 9 โรงเรียน จำนวน 156 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 9 คน ครูผู้สอน จำนวน 147 คน

2. ขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย 1) เลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัยเพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตของงาน 2) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้พื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 3) ให้คำจำกัดความของปัญหาที่จะทำการวิจัย 4) พิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูล 5) สร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย 6) เก็บรวบรวมข้อมูล 7) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงพรรณนา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือดังนี้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ประกอบด้วย ข้อคำถาม 5 ด้าน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยการกำหนดกรอบการสัมภาษณ์จากคำนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้ 1) บันทึกเสนอถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี) เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนที่อยู่ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 2) ดำเนินการส่งหนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือและนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และ 4) ดำเนินการศึกษาศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดกระทำข้อมูลตามลำดับดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม และประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 3)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ร้อยละของครูผู้สอน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	
	(N = 108)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	80	74.07
ปริญญาโท	28	25.92
ปริญญาเอก	0	0
รวม	108	100
รายการ	จำนวน	
	(N = 108)	ร้อยละ
2. ประสบการณ์ทำงานของผู้กรอกแบบสอบถาม		
น้อยกว่า 5 ปี	18	16.66
6 -10 ปี	27	25.00
11 -15 ปี	42	38.00
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	21	19.44
รวม	108	100
3. ขนาดของสถานศึกษา		
สถานศึกษาขนาดเล็ก	8	7.40
สถานศึกษาขนาดกลาง	60	55.55
สถานศึกษาขนาดใหญ่	40	37.03
รวม	108	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07 ระดับปริญญาโท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 25.92 รวมทั้งสิ้น 108 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ครูผู้สอนมีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 มีประสบการณ์ทำงาน 6 -10 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีประสบการณ์ทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และมีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 รวมทั้งสิ้น 108 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษานขนาดกลาง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 37.03 รวมทั้งสิ้น 108 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับทีและระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น (N=108)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์	4.28	0.50	3	มาก
2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.26	0.48	5	มาก
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.32	0.48	1	มาก
4. ด้านชักนำ จูงใจ โน้มน้าวใจ	4.30	0.50	2	มาก
5. ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์	4.28	0.51	3	มาก
รวม	4.28	0.49		มาก

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.49$) รายด้าน ทุกด้าน

อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.32$, $SD = 0.48$) ด้านชักนำ จูงใจ โนมน้าวใจ ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.50$) ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.50$) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.51$) และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.48$)

สรุปผลการวิจัย ร้อยละของครูผู้สอน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 108 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้ดังกล่าวไปในข้างต้นพบว่างานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการสร้าง มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานเพื่อให้ทุกคนทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีวิธีการชักนำ จูงใจ หรือโนมน้าวใจ ให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

เมื่อพิจารณาประเด็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามปลายเปิด นั้นได้รับข้อมูลจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สามารถอธิบายผลได้ดังนี้ 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ เน้นความ ยุติธรรม ความเสมอภาคให้เกียรติกันใช้กระบวนการการทำงานเป็นทีม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ บนพื้นฐานของการมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานร่วมกัน 2) ด้านชักนำ จูงใจ โนมน้าวใจ บริหารงานแบบกัลยาณมิตรวางคนให้เหมาะสมกับงาน มีกระบวนการทำงานเป็นลำดับ

ขั้นตอน มีวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรที่ทำงานสำเร็จและไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 3) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความยุติธรรมในการบริหารงาน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 4) ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการผูกใจผู้ปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและศักยภาพขององค์กรโดยการวิเคราะห์ SWOT ใช้กระบวนการทำงานแบบ PDCA ใช้เทคนิควิธีการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนางาน 5) ด้านเทคโนโลยีส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการช่วงสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์ไม่ปกติ สอดคล้องกับ (สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และคณะ, 2563 : 190)

จากการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 วิทยาด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านชักนำ จูงใจ โน้มน้าวใจ ด้านบริหารงานเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ และพบว่าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับน้อยที่สุด แนวคิดและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากผู้บริหารจึงควรชักนำ จูงใจ โน้มน้าวใจในการทำงานอยู่เสมอ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในด้าน การบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้นและนำมาใช้อย่างต่อเนื่องควรหา กลยุทธ์ ใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงานส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อให้ การทำงานบรรลุ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ควรนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ในด้านการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ ด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการชักนำ จูงใจ หรือโน้มน้าวใจ และด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ ไปเป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด **ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่ง 3) ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา 4) ศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรด้านการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนาศาสตร์ พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมกิจการศึกษา.
- เกรียงไกร ชูระพันธ์ และคณะ. (2558). การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้นำนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนประเทศไทย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 10(32), 13.
- จรัญ บุญช่วย. (2556). เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 19 ตุลาคม 2565 จาก knirun1.blogspot.com/2013/04/blog-post_26.html.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21 : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- จิตติพร หงษ์โต และ สุวรรณ นาคพนม. (2560). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสู่ประชาคมอาเซียน. วารสารสารสนเทศ, 16(1), 239.
- ธีระ รุญเจริญ. (2559). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- นวลปรางค์ ภาคสารและจันทนา แสนสุข. (2559). อิทธิพลของบรรยากาศองค์กรและ วัฒนธรรมขององค์กรที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารบริหารธุรกิจ

เทคโนโลยีมหานคร, 13(1), 44.

นันทิยาภรณ์ หงส์เวียงจันทร์ และนิพนธ์ วรรณเวช. (2560). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(1), 90.

นิสาชล นามสาย และคณะ. (2562). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 8(3), 167.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุวีรียาสาสน์.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

ปัทมพงษ์ สุบรรณ และคณะ. (2559). บทบาทของผู้บริหารต่อการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 8(2), 95-96

พวงกะพรรณ ตะกลมทอง และคณะ. (2555). ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่ายสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10(1), 240.